

Kaj je novega pri sosedih

Šiška: 1300 stanovanj

O »Programu 80«, ki predvideva gradnjo več kot 13.000 stanovanj v šiški občini, so spregovorili tudi na seji kluba odbornikov šiške občinske skupščine. Odborniki so s programom soglašali in ga skušali obogatiti še z nekaterimi pripombami, o katerih naj bi razpravljali še občinska in mestna skupščina.

Menijo, da je treba program dopolniti z urbano ureditvijo ostalega območja občine, za kar naj poskrbi občinska skupščina. Predlagatelji programa pa morajo do srede prihodnjega meseca program še ekonomsko utemeljiti. O programu naj bi razpravljali še odborniki mestne skupščine, saj naj bi bila po tem programu usmerjena stanovanjska gradnja v Ljubljani. Taka kot je v Stepanjskem naselju.

Člani kluba odbornikov so predlagali občinski skupščini, naj predlaga sklenitev družbene dogovora, ki bi določil enotno ceno za kvadratni meter stanovanjske površine v Ljubljani in urbanistični standard za naše mesto. Če bo sprejela mnenje članov kluba odbornikov, bo občinska skupščina ustanovila poseben organ, katerega člani bodo nadzirali izvajanje del omenjenega programa ter komisijo, ki bo določila strukturo stanovanj, ki jih bodo zgradili v okviru »Programa 80«.

Vič: kolesarska steza na Vrhniko

Za idejo, da bi po trasi opuščene železnice speljali kolesarsko trim stezo na Vrhniko, se ne navdušujejo samo na Viču, temveč tudi v drugih predelih Ljubljane. Pravijo, da gre za poceni in hitro uresničljivo idejo. Tako bi spet zažvelo kolesarstvo, marsikdo bi se na tej stezi nadihal malo boljšega zraka in zgubil kakšne odvečne kilograme. Postavljajo pa zanimivo vprašanje: kdo bi v Ljubljani popravil vse te male konjičke, če bi s kolesarsko stezo uspeli?

Razvoj varstvenih ustanov ob južnem robu mesta

Pred kratkim je bila posebna seja predstavnikov krajevne skupnosti Trnovo in Kolezija, kjer so obravnavali nadaljnji razvoj varstvenih ustanov.

Po temeljiti presoji so se zedinili, da naj gre najprej v gradnjo nova varstvena ustanova v Murgljah ob ulici »Pod topoli« na stari lokaciji, čeravno trenutno še ne kaže, da bi se do leta 1976 v samih Murgljah zgradila vsa predvidena stanovanja.

Predstavniki Trnovega računajo s tem, da bi določeno obdobje hodili v novo varstveno ustanovo Murglje tudi otroci iz Rakove Jelše in Zalega Loga. Med tem časom pa bo že rešeno vprašanje, kje bo potekala južna avtocesta ob Malem grabnu in s tem tudi, kako se bosta nadalje razvijala Zali Log in Rakova jelša.

Ravnateljice varstvenih ustanov so nakazale novo težavo: vsi prosilci morajo plačevati samoprispevek, ustanove pa ne morejo prevzeti vseh otrok.

Dva kluba zdravljenih alkoholikov

V občini Vič—Rudnik delujeta od sredine januarja 1973 že dva kluba zdravljenih alkoholikov. Prvi tak klub, ki ima svoj sedež v prostorih KS »Mal-

či Beličeve«, ima okrog 40 članov, ki se sestajajo ob petkih. Tak sestanek traja eno do dve uri. Na sestanek pridejo vsak mesec tudi svojci zdravljenih alkoholikov. Morda bi bilo zanimivo povedati, da na teh sestankih preverjajo navzočnost (sestanki so v prvem letu obvezni, zaželeno pa je, da bi zdravljeni alkoholiki prihajali do 5 let). Vsakič preberejo zapisnik in obravnavajo probleme, ki jih ni malo. Recimo, da nekdo zapade v krizo in začne ponovno piti. Tedaj skuša klub po svojih močeh pomagati, če pa ne uspe, je potrebna patronaža in nazadnje — Škofljica. V klubu rešujejo tudi probleme v zvezi z zaposlitvijo ali pa probleme v družini alkoholika (gmotna škoda, strah, beg iz stanovanja, potepanje...). Tako z nasveti in z odkritim pogovorom skušajo pomagati drug drugemu, se otrestiti alkohola in olajšati življenje svojim najbližjim. Žal center na Škofljici še zdaleč ne more sprejeti vseh, ki so potrebni pomoči (njihovo število gre v tisoče), ker je pač edini te vrste v Sloveniji. Poskusi zdravljenja alkoholikov so še drugod (vendar v majhnem obsegu), tako na primer v Begunjah (psihiatrična smer), nevropsihiatrični oddelek v Vojniku, psihiatrični oddelek v Ormožu, psihiatrična bolnica Idrija.

Pred kratkim je bil ustanovljen še drugi klub zdravljenih alkoholikov za območje bivše rudniške občine. Sedež ima v prostorih KS »Krim—Rudnik«. Trenutno šteje 10 članov.

Zanimiva je ugotovitev, da število klubov zdravljenih alkoholikov v Sloveniji hitro raste. Januarja 1973 jih je bilo že 63.

Črnuče: Komunalni problemi

Najbolj pereč problem Črnuče je kanalizacija. Z napeljavo vodovoda, pralnimi stroji in kopalnicami, odpadne vode ne morejo ponikniti v pretežno ilovnat teren, na katerem ležijo Črnuče. Odpadne vode tako rekoč po površini odteka v Črnušnico. Kanalizacija za družbo ni urejena, če posameznik spelje odpadno vodo (na primer iz več prekatne greznice) v potok, v bližnje grmovje ali celo v opuščen vodnjak. To zadnje pomeni neposredno zastrupljanje talne vode, se pravi virov, iz katerih se napaja naš vodovod.

Poleg smradu in zastrupljanja vode se pojavlja tudi nevarnost širjenja nalezljivih bolezni (na primer zlatenice). Hude težave so imeli že v marsikaterem kraju (Idrija, Ziri), kjer niso imeli urejene kanalizacije.

Prebivalci Črnuče ugotavljajo, da je ureditev kanalizacije za njih življenjskega pomena. Kdo bo kriv, če bodo otroke, ki se zdaj brezskrbno pode po Črnučah, nekega dne začeli voziti v bolnico?

Na Črnučah urejajo ločen sistem kanalizacije: odpadne vode (iz stranišč, kopalnic, kuhinj in pralnic) odteka po tanjših ceveh v čistilno napravo pri tovarni »Elma«, meteorna voda pa odteka po debelejših ceveh v Črnušnico. Lažje je namreč očistiti manjše količine močnejše onesnažene vode kot pa velike količine manj onesnažene vode, ali preprosteje povedano: zakaj bi pošiljali v čistilno napravo čisto vodo (dež). Tako pojasnjujejo vsem tistim, ki kritizirajo gradnjo kanalizacije, češ: polagate pretanke cevi. Najbolj pa skušajo to dopovedati tistim, ki so v kanal za odpadno vodo speljali tudi meteorno vodo in so

krivi, da ob močnejših nalivih brizga voda iz niže ležečih jaskov v Starih Črnučah in poplavlja kleti.

Občani se pritožujejo tudi nad onesnaženim okoljem. Pred leti je bila Črnušnica bister potok, poln rib in rakov, v njem so perice prale perilo, v poletnih dneh pa so po potoku čofotali otroci. Črnušnica je zdaj postala odprt kanal, v katerem plava tudi nafta in kemikalije. Bregovi potoka so odlagališče odpadkov, od pepela do tetrapaka in starih štedilnikov. Tudi bližnja okolica hiš ne nudi boljše slike. Vsak skrbi le za svojih 500 kvadratnih metrov, za drugo mu ni mar. Črnuče so obdane s smetmi. Ob poteh proti Rašici je smetišče pri smetišču.

Ceste na Črnučah so slabe, neasfaltirane, nerazsvetljene in brez pločnikov. Ob kupu nere-

šenih problemov ceste zlepa ne bodo prišle na vrsto, opozarjajo občani. Hitrost vožnje je omejena, vendar je le malo voznikov, ki to omejitev upoštevajo. Ne menijo se za pešce, med katerimi je največ otrok, dvigajo oblake prahu ali pa z mokro kopoljo obrizgajo mimoidoče. Tako ustvarjajo še bolj nemogoče higien-ske razmere.

Najbolj pereči problemi so na območju črni gradenj v Gmajni. Tam je odlaganje odpadkov in onesnaženje Črnušnice najbolj očitno. Življenje prebivalcev ob cesti Ceneta Štuparja postaja zaradi prahu nevarno. Pravijo, da po njej v glavnem vozijo črni graditelji.

Komunalna komisija krajevne skupnosti Črnuče je opozorila, da takšno stanje ne more trajati v nedogled.

Tudi najmlajši že telovadijo, seveda z mamico

»Mamica, brž vstani in me obleci, da bova šla!«

»Oh, Igorček, ura je šele šest. Še najmanj eno uro se nama nikamor ne mudi.«

Mali Igor pa je imel svoje pripombe. Vedno se boji, da bosta prepozna. Le kam se mu mudi, saj je danes sobota.

Da, sobota! To je dan, ko imajo v Narodnem domu že tri mesece nekaj novega: telovadbo mater skupaj z otroki.

x

Ko je bila profesorica telovadbe, Jelica Vazzazova, pred leti na gimnastradi v Baslu, je tam med drugimi točkami gledala tudi nastop mamic z njihovimi malčki. Ta pristrčna točka je gledalce zelo navdušila. Morali so jo ponavljati in tretjič vsi, ki so si jo hoteli ogledati, niso mogli več izpolniti svoje želje: dvorana je postala premajhna.

Prva misel tovarišice Vazzazove, ki vse svoje življenje nesebično posveča vzgoji zdravega rodu, je bila seveda uvesti tako telovadbo tudi pri nas. A kako naj to uresniči v že zdavnaj premajhni in od ure do ure zasedeni telovadnici Narodnega doma?

Pomagala ji je 110. obletnica obstoja telovadnega društva Narodni dom. Za slavnostni nastop je hotela obnoviti s svojimi nekdanjimi telovadkami neko lepo točko. A te so zdaj že mamic.

»Kam pa naj dam otroka ta čas?« so jo po vrsti spraševale.

In že se je porodila misel in rešitev je bila tu.

»Kar s sabo jih pripeljite, bomo pa nekaj časa skupaj telovadili!«

Tako je prej, kot je lahko upala, tovarišica Vazzazova uresničila svojo željo in zamisel.

x

Zdaj je ob sobotah od 9. do 10. ure dopoldne v telovadnici Narodnega doma še posebej pristrčno. Malčki so srečni, ker se lahko podijo po telovadnici in se gredo marsikaj s svojimi mamicami in drugimi vrstniki. Takih iger si doma pač ne morejo privoščiti. Z mamicami teka po prostoru, zajahajo enkrat svojo, drugič prijateljčkov mamicco, plešejo z njimi, se plazijo pod mostom, ki ga naredijo mamicce, potem so sami most in se mamicce plazijo pod njimi. Tekajo za žogami, ki jih vržejo mamicce, pa žogo spet sami vržejo in mora ponjo njihova mamicca. V tesnem so-

Jelica Vazzaz: »Za otroke so to čudovite igre.«

delovanju s svojo mamico se gredo še mnogo drugih spretosti, vse na določeno povelje tovarišice Vazzazove.

Otroci so prepričani, da so to čudovite igre. Njihove mamicce, zlasti pa profesorica Vazzazova pa vedo, da je to veliko več. Ne da bi čutili ukaze, se jim otroci pokoravajo s tem, da vodeni v skupini, delajo organizirano zdaj to zdaj ono. Ob tem, da ob določenem taktu naredijo nekaj, se jim vzbujajo smisel za ritmikco. Telo se jim skladno krepi, dobivajo občutek za držo, refleksi so hitrejši. Ameriški pedagogi, ki so že nekoliko preučevali to vrsto telovadbe, so ugotovili, da se otrok tudi inteligenčno toliko bolje razvija, čim prej začne z organizirano in vodeno telovadbo.

Otrok se nauči tudi disciplin. Petrčkova mamicca je bila sprva vsa obupana. Njen mali je na vse, kar bi moral pri tej telovadbi storiti, odgovarjal z: ne!

KS Gradišče o »Dogovorih«

Občinski konferenci SZDL Ljubljana — Center je bila 5. marca dana pobuda, da naj v svojem glasilu »Dogovori« občasno objavlja problematiko in novice o delu skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev in kmetov, skupnosti invalidskega zavarovanja, skupnosti otroškega varstva itn.

Popolno izkoriščanje zmogljivosti

Pri izvajanju smernic gospodarskega razvoja je treba upoštevati, da obstoječe zmogljivosti niso popolnoma izkoriščene. Notranje rezerve je potrebno bolje izkoristiti, rešitev pa ne gre iskati samo v povečanju cen. Inšpekcijska služba mora biti zaradi tega bolj aktivna in ji moramo dati večja pooblastila, sodijo v KS Prule.

»Kar pusti ga, bo že začel.« ji je svetovala tovarišica Vazzazova. In tako se je tudi zgodilo. Triletni Petrček že pridno sodeluje, njegovi »ne« so že zelo redki.

Otroci postajajo tudi kritični do svojih mamic.

»Ti pa nisi tako nerodna,« je rekla Maja svoji mamicci, ko jo je videla pri izvajanju vaj.

»Ti si pa bolj nerodna kot druge,« je Igor očital svoji mamicci.

Ob sta se potem še bolj potrudili.

x

Z odhodom iz telovadnice se telovadba seveda ne konča. Mamicce pripovedujejo, da morajo vaje z otroki doma kar naprej ponavljati. Malčki pa dobijo tudi domače naloge, v katere morajo vključiti tudi očete. Ena takih nalog je, da držita očka in mamicca otroka za roke in noge, ta pa mora telo med njima čvrsto zravnat. Tako se mu krepijo mišice.

Saj res, očetje! Zakaj pa ne bi tudi oni hodili s svojimi malčki k telovadbi?

»Tudi o tem sem že razmišljala,« je rekla tovarišica Vazzazova. »Očetje bi to telovadbo lahko zelo popestrili. Močnejši so in z njimi bi otroci lahko izvajali vaje, ki jih z materami ne morejo. Sploh bi bilo čudovito, ko bi ta telovadba prerasla v neko vrsto družinske telovadbe.«

x

Ta teden bodo malčki že prvič nastopili skupaj s svojimi materami. Potem pa se bodo ti nastopi ponavljali.

x

Bralcem se opravičujemo za pomoto v zadnji številki. Matere z otroki telovadijo v Narodnem domu.

Izdaja občinska konferenca SZDL, Ljubljana-Center — Ureja uredniški odbor: Jože Benčina, Ludvik Burger (gl. urednik), Lojze Cepuš, Vljako Krivokapič (odg. urednik), Blaž Matekovič, Jože Pacek (predsednik ur. odbora), Tatjana Pust, Veljko Rak, Franc Strle, Jože Šager, Rudi Veselič.

Tiska ČGP »DELO« — Časopis izhaja zadnji ponedeljek v mesecu — Oproščeno temeljnega davka po mnenju Sekretariata za informacije IS SRS z dne 13. II. 1973 številka 421—1/72